

KUOPIO

Kuopion kotoutumishjelma

Sisällys

1 Taustaa.....	4
1.1 Laki kotoutumisen edistämisestä.....	4
1.2 Kuopion toimintaympäristö.....	4
1.3 Toimenpideohjelman kytkentä Kuopion strategiaan 2020 ja Itä-Suomen maahanmuuttostrategiaan 2017.....	5
2 Kotoutumista edistävät ja tukevat periaatteet	5
3 Kotoutumisohjelman vastuut, seuranta ja ajan tasalla pitäminen	6
4 Kotoutumista edistävät ja tukevat toimenpiteet	6
4.1 Alkuvaiheen opastus, neuvonta ja asioimistulkkaus	6
4.2 Aikuisten työelämän polku.....	7
4.2.1 Pohjois-Savon TE-toimiston palvelut	7
4.2.2 Kotoutumiskoulutus ja työelämäpolkua tukeva suomen kielen opetus Kuopiossa	8
4.3 Aikuisten suomen kielen opetus Kuopiossa	8
4.4 Asuminen.....	9
4.5 Osallisuuden, hyvien etnisten suhteiden sekä kulttuurien välisen vuoropuhelun vahvistaminen	9
4.6 Työyhteisöjen henkilöstön osaamisen vahvistaminen	9
5 Tukea tarvitsevat maahanmuuttajaryhmät.....	10
5.1 Neuvolapalvelut	10
5.2 Varhaiskasvatus	10
5.3 Perusopetus ja lukiokoulutus	11
5.4 Maahanmuuttajatyö Kuopion nuorisopalveluissa	12
5.5 Työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistäminen	12
6 Monivuotinen suunnitelma pakolaisten vastaanottotoiminnasta	12
7 Kehittämiskohteita 2016-	13
Liitteet	15

16.11.2016

Julkinen

Johdanto

Kuopioon muuttaa ulkomaan kansalaisia keskimäärin noin 20 henkilön kuukausitahtia. Muuttajat ovat usein Kuopiossa asuvien ulkomaalaistaustaisia puolisoita, nuoria ja hyvin koulutettuja, jotka haluavat asettua Kuopioon. Oma iso ryhmänsä ovat ulkomaalaiset vaihto- ja tutkinto-opiskelijat ja asiantuntijat. Heitä on vuoden mittaan noin 600 – 800 Kuopion katukuvassa. Myös työperusteista maahanmuuttoa suuntautuu Kuopioon, mihin vaikuttaa mm. Euroopan laajuisen Eures -työnvälityksen kehittyminen. Kuopioon tulevien pakolaisten tilanne on muuttunut aiempaa enemmän tukea tarvitsevaan suuntaan. Turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut myös tuntuvasti Suomessa ja Pohjois-Savossa.

Laki kotoutumisen edistämisestä (KotoL) tuli voimaan 2011. Kotoutumislain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma. Kotoutumislain piirissä ovat henkilöt, joilla on voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Lakia sovelletaan myös henkilöön, jonka oleskeluoikeus on rekisteröity tai jolle on myönnetty oleskelukortti ulkomaalaislain mukaisesti. Kotoutumislakia sovelletaan henkilöön riippumatta siitä, millä perusteella hän on Suomeen muuttanut. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010)

Kotouttamisohjelma hyväksytään kunnan kunnanvaltuustossa ja sitä tulee tarkistaa kotoutumislain mukaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelman keskeisenä tarkoituksena on sisältää suunnitelma siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010) Kotouttamisohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Kuopion kotoutumisohjelma käsittelee kotoutumislain odotuksia kunnan kannalta. Erityisenä huomion kohteena on Kuopion kaupungin organisaation toimintamallien ja vastuiden selkeyttäminen sekä resurssien tarkastelu vastaamaan mm. työ- ja osaamisperusteisen maahanmuuton voimistumista sekä Kuopion kasvustrategian 2020 tavoitteiden toteutumista. Kuopion kotoutumisohjelman laadinnassa on huomioitu myös Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017 tavoitteet, jotka painottuvat elinkeinoelämän alueelle.

Nyt käsillä olevassa Kuopion kotoutumisohjelmassa käsitellään keskeisiä kotoutumista edistäviä periaatteita, toimenpiteitä sekä kehittämiskohteita. Seikkaperäisempi toimintojen kuvaus on ohjelman liitteenä. Merkittävät toiminnan muutokset tullaan tarvittaessa päivittämään tähän liitemateriaaliin. Meneillään oleva sote- ja aluehallintouudistus muun muassa tulee vaikuttamaan myös Kuopion kotouttamistyön organisoimiseen. Lisäinformaatiota löytyy myös Kuopion kaupungin verkkosivuilta joille säännöllisesti päivitetään esimerkiksi tilastotietoja maahanmuuton osalta.

Keskeinen muutos edelliseen vuonna 2012 valmistuneeseen Kotoutuminen Kuopioon ohjelmaan on entistä voimakkaampi maahanmuuttajien oma-aloitteisuuden ja toimijuuden tukeminen sekä verkostomaisen toimintamallin vahvempi asema jossa Kuopion kaupungin koordinoiva rooli on vahvasti esillä.

16.11.2016

Julkinen

1 Taustaa

1.1 Laki kotoutumisen edistämisestä

Ensimmäinen maahanmuuttajien kotouttamista koskeva laki, laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta, tuli voimaan 1999. Lakia on muutettu useaan otteeseen 2000-luvulla maahanmuuton syiden monipuolistuessa. Nykyinen Laki kotoutumisen edistämisestä tuli voimaan 2011. Tämän lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi lain tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.

Kotoutuslain 32 §:n mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma koskee kaikkia eri perustein kuntaan tulleita maahanmuuttajia.

Kotouttamisohjelma otetaan huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Kotoutuslain 33 pykälässä määritellään tarkemmin, mitä kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää. Sen yhtenä keskeisenä tarkoituksena on sisältää suunnitelma siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina. Lisäksi täsmennetään keskinäistä työnjakoa kunnan kotouttamisasioissa. Liitteeseen 1 on koottu kotoutuslain keskeiset kohdat.

1.2 Kuopion toimintaympäristö

Kuopion ensimmäinen kotoutumisohjelma valmistui 2001. Tuolloin painottuivat pakolaisten ja paluumuuttajien vastaanottokysymykset. Kuopiossa on sittemmin ollut lukuisia omia maahanmuuttajahankkeita sekä yhteistyötä on myös tiivistetty maakuntatason kehittämiskokonaisuuksilla kuten ESR-osarahoitteinen Vastaanottava Pohjois-Savo – hanke (VOPS). Hankkeet ovat vahvistaneet yhteistyötä sekä kaupungin eri toimijoiden että maakunnan tasolla ja tuottaneet konkreettisia tuloksia kuten käännettyjä aineistoja ja oppaita kuntien asiakastyön käyttöön. Kuopio oli myös 2011 uudistetun kotoutuslain kokeilupaiikkakunta 2011–2013 Osallisena Suomessa – kotoutumiskoulutuksen valtakunnallisessa kokeiluhankkeessa.

Kuopion kaupungissa toimii maahanmuuttajatyön verkosto, jolla on pitkät perinteet toimia asiakastyötä tekevien organisaatioiden säännöllisenä kohtaamispaikkana ja ajankohtaisiin teemoihin tarttujana. Vuodesta 2007 on toiminut maahanmuuttoasioiden foorumi, jossa on mukana toimijoita Kuopion kumppaniorganisaatioista. Kaupungin hyvinvointiryhmä toimii kotoutumispalveluja yhteen sovittavana strategisena ryhmänä.

Kuopiossa asuu (2016) noin 2700 ulkomaan kansalaista, 2,4 % väestöstä. Venäläiset ovat suurin ulkomaan kansalaisten ryhmä ja heitä asuu Kuopiossa noin 650 henkeä. Seuraavaksi eniten asuu virolaisia (n. 250) ja myanmarilaisia vajaa 200 henkeä. Thaimaalaisia, kiinalaisia, syyrialaisia ja irakilaisia on kutakin noin 100. Kuopion ulkomaalaisilla oli vuoden 2015 alussa kaikkiaan 95 eri kansalaisuutta. Kuopion väestöstä lähes 3600 henkilöllä äidinkieli on muu kuin suomi. Muina äidinkielinä puhutaan 72 eri kieltä.

16.11.2016

Julkinen

Kuopioon muuttaa keskimäärin runsaat parikymmentä ulkomaalaista kuukausittain. Pakolaisten osuus on noin 1/5 ulkomaalaisista (tilanne vuoden 2016 alussa). Kuopion kaupungin verkkosivuilta (www.kuopio.fi > Kuopion kaupunki > Tilastotietoa) löytyy lisätietoja tilastoista. Tietoja päivitetään säännöllisesti:

<https://www.kuopio.fi/web/kaupunkitietoa/tilastotietoa>

Aluehallintouudistus ja siihen liittyvät lakivalmistelut (mm. maakuntalaki ja maakuntien valtionosuuslaki) tulevat vaikuttamaan lähitulevaisuudessa merkittävästi myös Kuopion toimintaympäristöön. Nyt selvitetään maakuntien ja kuntien tehtävien työnjakoa, yhteistyötä ja neuvottelumenettelyä erityisesti rajapintoihin jäävien tehtävien osalta (mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, työllisyyspalvelut, kotouttaminen).

Sote- ja maakuntauudistuksessa kunnille on jäämässä rooli haastavimpien ryhmien työllistymisen tukemisessa. Tämän vuoksi myös maahanmuuttajien, samoin kuin muiden muuttajien, Kuopioon kotoutumisen koordinointi organisoidaan jatkossa elinvoimapalveluihin. Näin edesautetaan maahanmuuttajien nopeaa kotoutumista työllisyyspalvelujen ja yrityspalvelujen vahvemman yhteistyön kautta.

Juankosken kaupunki ja Kuopion kaupunki yhdistyvät 1.1.2017.

1.3 Toimenpideohjelman kytkentä Kuopion strategiaan 2020 ja Itä-Suomen maahanmuuttostrategiaan 2017

Kuopio on visiossaan nostanut kansainvälistymisen keskeiseksi tavoitteeksi. Kuopion kotoutusohjelmassa huomioidaan Kuopion strategian tavoitteet. Kuopion strategia 2020 tavoitteet ja visio: www.kuopio.fi > Kuopion kaupunki > Talous ja strategia

Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelman yhtenä näkökulmana puolestaan on etniset vähemmistöt. Suunnitelmaa tarkistetaan vuoden 2016 aikana. Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelman tiivistelmä on liitteessä 2.

Itä-Suomen maahanmuuttostrategian tavoitteet tähtäävät kansainvälistymisen kautta alueen hyvinvoinnin lisääntymiseen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseen sekä kunnan aktiiviseen rooliin kotouttamispalvelujen järjestäjänä. Tämä strategia painottuu erityisesti elinkeinoelämän alueelle. Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017:

https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/78910/Elinvoimaa_7_2012.pdf?sequence=3

2 Kotoutumista edistävät ja tukevat periaatteet

Kuopion kaupungin maahanmuuttajapalveluja koskevana yleisenä linjauksena on, että maahanmuuttajat ovat yksi Kuopion kaupungin monista eri asiakasryhmistä. Maahanmuuttajat huomioidaan asiakasryhmänä Kuopion kaupungin palvelualueiden arkityössä, toimintojen suunnittelussa, arviointi- ja laatutyössä.

Kun pidetään huolta laadukkaista peruspalveluista, mahdollistaa se myös maahanmuuttaja-asiakkaiden ohjaamisen normaalipalvelujen piiriin. Tämä edellyttää pitkäjänteistä kehittämistyötä ja valmiuksien kasvattamista. Peruspalvelujen valmiuksia vastaanottaa maahanmuuttaja-asiakkaita tulee edelleen systemaattisesti vahvistaa. Kansainvälisyys on osa arkipäivää ja samat palvelut ovat käytettävissä niin maahanmuuttajille kuin kantaväestölle ja

16.11.2016

Julkinen

sen vuoksi jatkossakin tulee hyödyntää monenlaisia tapoja osaamisen vahvistamisessa kuten koulutus ja työkierto.

Palveluneuvontaa antaa aina se viranomainen, jonka toimivaltaan asia kuuluu. Tavoitteena on, että maahanmuuton alkuvaiheeseen voidaan tarjota riittävät tiedot ja ohjaus. Lisäksi tavoitteena on, että maahanmuuttaja itse hakee aktiivisesti tietoa omien mahdollisuuksiensa mukaan.

Maahanmuuttaja-asiakkaiden näkökulmasta on tärkeää saada mahdollisimman varhaisessa vaiheessa tietoa eri palveluista. Tärkeää on myös ripeä pääsy kotoutumiskoulutukseen ja suomen kielen opetukseen, mikä on riippuvainen kulloisistakin koulutusresursseista. Pääsy erilaisiin yhteisöihin ja vapaa-ajan toimintoihin sekä yhteyteen paikkakunnalla jo olevien saman kulttuurin edustajien kanssa kuin myös kantaväestön edustajien kanssa ovat teki- jöitä, jotka edesauttavat kotoutumista. Kotoutumiskoulutuksessa noudatetaan Opetushallit- tuksen hyväksymää opetussuunnitelmaa ja se toteutetaan Opetushallituksen määräysten mukaisesti. Toimenpiteiden kehittämisessä tehdään yhteistyötä suurten kaupunkien sekä alueen kuntien kanssa ja vaihdetaan tietoja käytänteistä.

3 Kotoutumisohjelman vastuut, seuranta ja ajan tasalla pitäminen

Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmä toimii kaupunkitasoisena kotoutusasioita yhteen so- vittavana ryhmänä sekä linkkinä päätöksentekoon. Kaupunginjohtajan johtoryhmän pää- töksellä hyvinvointiryhmä vastaa kotoutumislain tarkoittamasta yhteensovittamisesta ja kytkennästä talousarvion ja strategian valmisteluun sekä seurannasta. Ryhmällä itsellään ei ole toimivaltaa, vaan se on luonteeltaan aloitteita ja ehdotuksia tekevä.

Hyvinvointiryhmälle raportoidaan kotoutumisasioista 1 – 2 kertaa vuodessa, talousarvion valmistelun aikaan (esimerkiksi maaliskuuhun) sekä tavoitteiden seurannan näkökul- masta (esimerkiksi syyskuuhun).

Kaupunkitasoisten seurantatietojen kokoamisesta vastaa nk. laajennettu maahanmuuttoasi- oiden-foorumi, johon asiakkuusjohtajat tai vastaavat osallistuvat yhdessä alueellisten yhe- teistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi järjestetään sidosryhmätapaamisia Kuopion kaupun- gin ja viranomaistoimijoiden kesken (Ely, TE-toimisto, Poliisi, Kela, Maistraatti).

Seikkaperäisempi esitys Kotoutumislain mukaisten tehtävien vastuunjaosta Kuopion kau- pungissa on liitteessä 3.

4 Kotoutumista edistävät ja tukevat toimenpiteet

4.1 Alkuvaiheen opastus, neuvonta ja asioimistulkkaus

Tavoitteena on, että Kuopioon muuton alkuvaiheeseen voidaan tarjota kotoutumisen kan- nalta riittävät tiedot ja ohjaus soveltuviin palveluihin.

Maahanmuuttajien alkuvaiheen opastusta antavat omalta vastuualueeltaan lupaviranomai- set ja TE-toimisto, työhön suoraan tuleville työnantajat itse, opiskelemaan tuleville oppilai- tokset sekä lukuisat järjestötoimijat ja yhteisöt kuten Monikulttuurikeskus Kompassi.

16.11.2016

Julkinen

Kuopion kaupungin kuntapalvelujen osalta neuvoo kaupungin palveluneuvonta kauppakeskus Apajassa sijaitsevassa Kuopio Infossa. Kuopio-Infossa on myös muuttajaneuvontaan erikoistunut palveluneuvoja. Palvelu on tarkoitettu kaikille Kuopioon muuttaville henkilöille myös maahanmuuttajille. Asiakkaita ohjataan eteenpäin palveluverkostossa niin kaupungin palveluihin kuin alueen toimijaverkoston palveluihin. Lisäinformaatiota on Kuopion kaupungin verkkosivuilla (www.kuopio.fi).

Kuopiossa jo asuvat saman kulttuurin asukkaat voivat tukea kotoutumisessa. Järjestöillä on vapaaehtoisten ystävä- ja kummitoimintaa ja oppilaitoksilla tutor-toimintaa. Merkittävää kotouttamistyötä tekevät myös uskonnolliset yhteisöt. Kuopion Settlementti Puijola ry:n Kompassi on jo vuosien ajan tarjonnut kaupungin ydinkeskustassa monikulttuuriseen kohtauspaikan maahanmuuttajille ja kantäväestölle sekä järjestänyt monipuolista toimintaa ryhmille ja yksilöille.

Niiden maahanmuuttajien, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkaita, lakisääteinen alkukartoituspalvelu on järjestetty perusturvan maahanmuuttopalveluihin. Maahanmuuttopalveluilla on myös koottuna tietoja alueella käytettävistä asioimistulkkipalveluista. Tulkkipalveluista ja niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista säädetään mm. ulkomaalaislaissa (2004/301), laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812), laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (1992/785) sekä laissa kotoutumisen edistämisestä (2010/1386). Niissä määritellään mm. kenelle ja milloin tulkkipalveluita tulee järjestää.

4.2 Aikuisten työelämän polku

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan alkuvuodesta 2016 Kuopiossa oli 425 ulkomaalaista työtöntä työnhakijaa. Kuopiossa maahanmuuttajien hyvin erilaisiin suomen kieleen, yhteiskuntaan ja työelämään liittyviin oppimistarpeisiin on vastattu eri toimijoiden yhteistyön avulla. Kuopio on mukana pitkäaikaistyöttömien kuntapilotissa. Työelämän polkua kehitetään myös useilla EU-rahoitteisilla hankkeilla joihin maahanmuuttajat voivat osallistua. Kuopiossa on kehitetty myös kv-kohtaamokonseptia jossa kansainväliset osaajat ja työnantajat kohtaavat.

4.2.1 Pohjois-Savon TE-toimiston palvelut

Pohjois-Savon Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) palvelee työnhakijoita ja työnantajia. TE-toimisto on alueensa työmarkkinoiden asiantuntija, jonka tärkein tehtävä on työn välittäminen. Työnantajille tarjotaan monipuolista apua henkilöstön hankintaan ja kehittämiseen.

Maahanmuuttaja-asiakkaille hankitaan kotoutumiskoulutusta, suomen kielen jatkokursseja eri kielitaitotasoilla sekä luku- ja kirjoitustaidottomien suomen kielen koulutusta. Tavoitteena kuitenkin on, että maahanmuuttaja-asiakkaat siirtyvät mahdollisimman pian normaalin työnvälityksen piiriin.

Työnhakijat saavat verkon kautta ja henkilökohtaisesti palvelua työhaussa ja tietoa työmarkkinoista, koulutuksesta, ammasteista, yrittäjyydestä sekä työttömyysetuuden hakemisesta. TE-toimisto tukee työllistymistä eri tavoin, mm. hankkimalla asiakkailleen työhönvalmennusta, työvoimakoulutusta ja ohjaamalla heitä työkokeiluun tai palkkatuettuun työhön.

Suomen kielen kurseja Kuopiossa antavat seuraavat toimijat:

16.11.2016

Julkinen

- Itä-Suomen yliopisto, Kielikeskus
- Savonia Ammattikorkeakoulu
- Kuopion aikuislukio
- Kuopion Kansalaisopisto
- Kuopion kesäyliopisto
- Monikulttuurikeskus Kompassi
- Savon ammatti- ja aikuisopisto (Sakky)
- Kotoutumiskoulutukset: Kuopion työ- ja elinkeinotoimisto

4.2.2 Kotoutumiskoulutus ja työelämäpolkua tukeva suomen kielen opetus Kuopiossa

Työikäistä maahanmuuttajaa ohjataan kohti työelämää joko koulutuksen tai muiden tukitoimien avulla. Poikkeuksena ovat mm. kotiäidit, heitäkin ohjataan töihin, kun lapsi on yli vuoden ikäinen. Myös töihin tulleilla ja töissä olevilla, pysyväisluonteisesti maassa olevilla maahanmuuttajilla, voi olla oikeus kotoutumiskoulutukseen, mikäli he ovat työttömyysuhanalaisia. Moni töissä käyvä opiskelee Monikulttuurikeskus Kompassissa tai Kansalaisopistossa omalla ajallaan.

Suomen kielen alkeita voi opiskella non-stop-periaatteelle Setlementti Puijolan Monikulttuurikeskus Kompassissa. Omaehtoisesti suomen alkeita voi opiskella myös Snellman kesäyliopistossa, Kuopion kansalaisopistossa sekä Itä-Suomen yliopiston kielikeskuksessa. Kuopion kaupunki on hankkinut tarvittaessa vasta maahan tulleille ja Kuopioon muuttaneille maahanmuuttajille Tervetuloa Suomeen- koulutusta Setlementti Puijolalta.

Kuopion kaupunki tekee aktiivisesti yhteistyötä alueen maahanmuuttajien kotoutumista edistävien hankkeiden kanssa. Omia hankkeita haetaan tilanteen mukaan täydentämään kaupungin peruspalveluja.

4.3 Aikuisten suomen kielen opetus Kuopiossa

Suomen kielen opetuksen ja kotoutumiskoulutuksen rungon muodostaa Kuopiossa työvoimakoulutuksena toteuttava lakisääteinen kotoutumiskoulutus. Kuopion keskeisimpiä kotoutumiskoulutuksen prosesseja on kuvattu liitteessä 4.

”Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä ja yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja elämänhallintaan liittyviä valmiuksia. Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaitotason” laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010:20.

Kuopion kansalaisopisto järjestää räätälöityjä suomen kielen kotoutumismoduuleja useilla taitotasolla Pohjois-Savon Ely-keskuksen kanssa laaditun puitesopimuksen mukaisesti. Savon ammatti- ja aikuisopisto tarjoaa myös omaehtoisena koulutuksena 10 kk kestävästä ammatilliseen koulutukseen valmistavaa koulutusta maahanmuuttajille, mikä tarjoaa monelle henkilölle erinomaisen reitin ammatillisiin opintoihin ja työelämään. Vaativimmalla tasolla suomen kielen opetusta Kuopiossa tarjoaa Kuopion aikuislukio sekä Itä-Suomen yliopisto, missä opetusta on tarjolla aina Eurooppalaisen viitekehysten mukaisesti C-taitotasolle asti.

16.11.2016

Julkinen

Kuopiossa koulutuksen tarjoajat yhdessä etsivät mahdollisuuksia organisoida riittävää koulutustarjontaa erilaisille maahanmuuttajaryhmille. Oppilaitosten lisäksi mukaan tarvitaan myös yrityksiä, kolmannen sektorin toimijoita ja vapaaehtoisia.

Koska toteuttajatahoja on useita, tieto saatavilla olevasta, kaikille avoimesta suomen kielen koulutuksesta tulisi myös olla helposti löydettävissä ja saatavissa niissä pisteissä, joissa asiakkaita palvellaan. Suomen kielen taito on erityisen tärkeässä osassa, jotta kansainväliset opiskelijat voisivat hakea opintojen aikana harjoittelu- ym. tehtäviä sekä mahdollisesti harjaita työnhakua Suomesta opintojen päätyttyä. Tämän vuoksi on hyvä kiinnittää huomiota suomen kielen opetustarjontaan erityisesti Savilahden kampusalueella.

4.4 Asuminen

Kuopioon muuttavien maahanmuuttajien käytettävissä ovat samat yksityiset ja julkiset asu- mispalvelujen tarjoajat kuin kantaväestöllekin.

Tieto eri vaihtoehdoista tulisi löytyä mahdollisimman vaivattomasti myös verkosta eri kie- lillä, koska asumista selvitetään hyvin varhaisessa vaiheessa jo muuttoa harkittaessa. Pako- laisten vastaanotto toiminnan ja vuokratuoyhtiöiden kesken tarkastellaan jatkuvasti yhteis- työmuotoja, jotta asiakastarpeet tulisivat huomioituiksi. Kuopio on aktiivisesti mukana val- takunnallisissa asunnottomuuden torjuntahankkeissa.

Kuopiossa asuvat ulkomaan kansalaiset asuvat tasaisesti eri puolilla kaupunkia. Lisätietoja: www.kuopio.fi > Kuopion kaupunki > Kuopio-tietoa.

4.5 Osallisuuden, hyvien etnisten suhteiden sekä kulttuurien vä- lisen vuoropuhelun vahvistaminen

Maahanmuuttajien osallisuusasioista vastaa hyvinvoinnin edistämisen palvelualue, jossa maahanmuuttajat huomioidaan yhtenä asukasryhmänä muiden joukossa. Etninen yhden- vertaisuus sisältyy Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Tietoa Kuopion yhdenvertai- suussuunnitelmasta on liitteessä 2.

Kuopion ja järjestöjen yhteistyö on ollut perinteisesti mallikasta josta esimerkkinä voidaan mainita muun muassa Kuopion Settlementi Puijola ry:n monikulttuurinen kohtauspaikka Kompassi. Vastaavaa monikulttuurista toimintaa järjestävät myös Kuopion kansalaisopisto sekä lukuisat muut seurat ja yhteisöt.

Tietoa tapahtumista on joka tapauksessa tarpeen yhä aktiivisemmin levittää monien kana- vien ja medioiden kautta. Toimijoiden keskinäistä yhteistyötä, työnjakoa ja tapahtumien koordinaatiota on myös paikallaan kehittää edelleen.

4.6 Työyhteisöjen henkilöstön osaamisen vahvistaminen

Kuopion kaupungin henkilöstökoulutus on vuosien ajan järjestänyt säännöllisesti täyden- nyskoulutusta maahanmuuttajatyöstä ja kansainvälistymisasiosta. Kuopiolla on ollut oma ulkomaisen työssä oppimisen ohjelma vuodesta 2005 ja siihen on mahdollista hakea jatku- vasti. Kansainvälisyyskoulutusta on myös vieraskielisten harjoittelijoiden vastaan ottami- nen työyhteisöön. Lakimuutokset ja muutokset asiakasryhmissä edellyttävät kuitenkin jat- kuvaa seurantaa ja valmiuksien päivittämistä erityisesti asiakaspalvelun näkökulmasta.

16.11.2016

Julkinen

Ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden määrän kasvaessa tulee huolehtia myös työnantajan vastuulla olevasta työyhteisöjen vastaanottovalmiuksien vahvistamisesta (selkokielineen ja riittävä opastus työtehtäviin, työntekijän yhdenvertaiset oikeudet jne.). Lähettävän ja vastaanottavan tahon yhteistyö on tärkeää erityisesti silloin, kun maahanmuuttaja-asiakas (esimerkiksi pakolainen) siirtyy pakolaisten vastaanotto toiminnan asiakkuudesta normaali järjestelmän piiriin.

Peruspalvelujen valmiuksia vastaanottaa maahanmuuttaja-asiakkaita tulee myös edelleen vahvistaa systemaattisesti. Osaamisen vahvistamisessa tulee hyödyntää monenlaisia tapoja kuten koulutus, työkierto ja yhteistyö paikkakunnan maahanmuuttajatoimijoiden kesken sekä kehittämällä uusia koulutusmuotoja kuten tutustuminen toisen työhön ja benchmarking. Henkilöstön täydennyskoulutusasioissa on tarpeen tarkastella myös maakunnallisen yhteistyön mahdollisuuksia.

5 Tukea tarvitsevat maahanmuuttajaryhmät

Tukea tarvitsevat maahanmuuttajaryhmät koostuvat monenlaisista eri ryhmistä kuten esimerkiksi kiintiöpakolaiset, omalla äidinkielellään luku- ja kirjoitustaidottomat ja eräät puolisorjryhmät jotka eivät oma-aloitteisesti pysty tunnistamaan oikeuksiaan palveluihin. Näiden ryhmien lisäksi on myös lukuisia muita haavoittuvia ryhmiä, jotka tulee huomioida palveluita suunniteltaessa.

5.1 Neuvolapalvelut

Neuvolapalvelut vastaavat nykyisellään maahanmuuttajien tarpeisiin hyvin. Hankaluutta aiheuttavat ajoittain kielikysymykset ja tulkin käyttö, kun huoltaja ei kykene keskustelemaan englannin tai suomen kielellä. Asiakkaat käyttävät oman asuinalueensa neuvolapalveluja, niin kuin muutkin neuvolan asiakkaat. Pakolaisterveydenhoitajalta saatu konsultaatioapu erilaisissa pulmatilanteissa on ensiarvoisen tärkeää.

Neuvoloiden toimivat moniammatilliset hoitopolkukäytännöt ovat erinomainen apu myös maahanmuuttajien kanssa työskennellessä ja helpottavat terveydenhoitajien arkityötä.

5.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspalveluissa maahanmuuttajat käyttävät lähtökohtaisesti varhaiskasvatuspalveluita samoin periaattein, kuin kaikki muutkin palveluiden käyttäjät. Käytävissä ovat perheen ja lapsen tarpeista riippuen perhepäivähoidon ja päiväkotihoidon palvelut sekä avoimet varhaiskasvatuspalvelut. Nämä palvelut on palvelustrategiassa määritelty lähipalveluiksi. Lapsen mahdollisesti tarvitsema varhainen tai erityinen tuki järjestetään myös lähipalveluperiaatteella; tätä tukemassa on kaikissa päiväkodeissa saatavilla varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut.

Lapsen kotikielen opetus on syytä suunnitella yhdessä perheen kanssa; kotikielen opettamista ei voi jättää yksin perheiden vastuulle. Perheet puhuvat lapselle äidinkieltä, perheen käyttämää kotikieltä kotona ja varhaiskasvatushenkilöstö huolehtii suomen toisena kielenä opetuksen suunnittelusta ja seurannasta varhaiskasvatuksessa. Käytössä on Kuopion varhaiskasvatuksessa kehitetty sanasäkkiohjaus.

16.11.2016

Julkinen

Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsi oppisi riittävän kielitaidon ja voisi aloittaa koulun lähikoulussa. Tärkeää on huolehtia nivelvaiheesta ja siihen liittyvästä tiedonsiirrosta lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta perusopetukseen.

5.3 Perusopetus ja lukiokoulutus

Kuopion perusopetuksessa tavoitteena on myös oppilaiden/opiskelijoiden kasvaminen monikulttuurisuuteen ja kansainvälisyyteen sekä suvaitsevaisuuden edistäminen. Monipuolinen kieliohjelma puolestaan antaa oppilaille/opiskelijoille välineet kommunikointiin eri kulttuureista tulevien kanssa.

Peruskouluikäisten maahanmuuttajien valmistavan vaiheen opetusta järjestetään erillisen opetussuunnitelman mukaisesti tällä hetkellä ensisijaisesti Kalevalan koulussa. Valmistavan opetuksen opetussuunnitelma sisältää mm. suomi toisena kielenä – sekä oppilaiden oman äidinkielen opetusta. Perusopetukseen valmistavan vaiheen järjestäjä toimii tiiviissä yhteistyössä mm. pakolaisia vastaanottavan maahanmuuttajapalvelujen yksikön, päivähoiton, nuorisotoimen, terveydenhoidon ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma oppimissuunnitelma. Valmistava opetus päättyy, kun opetushallituksen vähimmäistuntimäärä täyttyy. Valmistavan vaiheen jälkeen oppilaat siirtyvät opiskelemaan pääsääntöisesti omaan lähikouluunsa. Yhteistyö vastaanottavien koulujen kanssa onkin erittäin tiivistä. Oppilaille järjestetään yksilöllistä tai ryhmäkohtaista koulunkäynnin ohjaajan tukea.

Opetuksessa pyritään kiinnittämään erityisesti huomiota toimivaan koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön. Kalevalan koulussa toimii kotouttamisperheluokka, jonka avulla pyritään tukemaan koko perhettä.

Kuopiossa on mahdollisuus hakea kaksikieliseen, englantipainotteiseen opetukseen Rajalan kouluun (1-6 luokat) tai Hatsalan klassilliseen kouluun (7-9 luokat). Oppilaat otetaan kouluun kielitestin perusteella. Lisäksi Kalevalan koulussa järjestetään kielirikasteista opetusta saksan kielessä. Kaksikielisen ja kielirikasteisen opetuksen järjestelyin voidaan tilapäisesti tukea myös Kuopioon ulkomailta perheenjäsenen työn tai opiskelun takia muuttavia perheitä.

Aikuisten maahanmuuttajien valmistava opetus on suunnattu opiskelijoille, joiden tavoitteena on hakeutua suorittamaan aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta, mutta kielelliset ja muut opiskeluvälmiudet eivät vielä riitä perusopetuksen opetussuunnitelman mukaiseen opiskeluun. Koulutuksen laajuus on noin 1000 tuntia ja sen painopiste on suomen kielen opiskelussa, mutta myös muita perusopetuksessa tarvittavia valmiuksia opitaan.

Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus tähtää perusopetuksen oppimäärän suorittamiseen ja jatko-opintoihin. Koulutus kestää henkilökohtaisen opiskeluohjelman mukaisesti noin 1,5 – 2 vuotta. Perusopetuksen oppimäärän suorittaminen antaa jatko-opintokelpoisuuden lukioihin ja ammatillisiin perustutkintoihin. Tarkempi kuvaus on liitteessä 5.

16.11.2016

Julkinen

Lukioon valmistava LUVA-koulutus maahanmuuttajanuorille ja vieraskielisille nuorille lisää maahanmuuttajien ja vieraskielisten opiskelijoiden mahdollisuuksia päästä lukio-koulutukseen ja menestyä opinnoissaan. Koulutus muodostaa yhden kokonaisuuden, kestää yhden vuoden ja sen laajuus on 25 kurssia.

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten. Koulutusta voidaan tarjota sekä nuorille että aikuisille maahanmuuttajille ja vieraskielisille.

Koulutus muodostuu seuraavista osioista: suomen kieli, muut kielet, matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot, yhteiskuntatietous ja kulttuurituntemus, opinto-ohjaus ja opiskelutaidot sekä valinnaiset opinnot. Kuopiossa LUVA-koulutuksen järjestää Kuopion Aikuiskoulu.

5.4 Maahanmuuttajatyö Kuopion nuorisopalveluissa

Nuorisopalveluissa tavoitteena on saada maahanmuuttajataustaisia nuoria toimintoihin mukaan. Nuorisopalvelujen päällikkö toimii nuorten kotoutumisasioiden kehittämisen parissa sekä vetää myös nuorten ohjaus- ja palveluverkosta, joka voi käsitellä myös maahanmuuttajanuorten asioita. Kun oppilaat siirtyvät perusopetuksesta toiselle asteelle, tehtävistä vastaa kasvun ja oppimisen tuen johtaja. Suurin osa nuorisonohjaajista on kurssitettu monikulttuuriseen nuorisotyöhön.

Petosen nuorisotalo Pinarilla kokoontuu säännöllisesti maahanmuuttotaustaisten kuopio-laisten omatoimisia ryhmiä (mm. burmalaiset, sudanilaiset ja venäläiset). Nuorisotalot ovat myös arabiankielisten ja vieraskielisten opiskelijoiden kulttuuristen juhlien järjestämispaiikkoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella nuorisopalveluilla on kaksi etsivää nuorisotyöntekijää.

5.5 Työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistäminen

Kuopiossa on vajaa sata yli 65-vuotiasta ulkomaan kansalaista. Ryhmä, joka myös tulee huomioda, on aviopuolisoina alueelle muuttaneet henkilöt, jotka eivät välttämättä tunnista oikeuksiaan työelämään ja koulutukseen.

Kuopion seudulla on keskustelua herättänyt myös vieraskielisten akateemisten pitkäaikais-työttömien suuri määrä. Haasteena on muun muassa maahanmuuttajille soveltuvien yrittäjäyyspolkujen ja harjoittelumahdollisuuksien kehittäminen edelleen.

Jos henkilö on työikäinen, häntä ohjataan kohti työelämää tai opintoja, ellei hänellä ole elämäntilanteeseen liittyviä tuen tarpeita. Tällöin se seikka, että henkilö on esim. omalla äidinkiellellä luku- ja kirjoitustaidoton tai että valmius oppia suomen kieltä on vaatimaton, ei poista oletusta työnteosta. Tuolloin voidaan selvittää tuetun työllistymisen mahdollisuuksia. Muutoin Kuopiossa sellaiset organisaatiot kuin Kompassi ja kansalaisopisto voivat varautua palvelemaan ko. ryhmiä.

6 Monivuotinen suunnitelma pakolaisten vastaanottoimmasta

16.11.2016

Julkinen

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010, kotoutuslaki) 30 §:n mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovitusvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille ja että ne järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa. Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Kuopion kaupunki tarjoaa maahanmuuttajien erityispalveluja, joita tarvittaessa edelleen kehitetään vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Muulta osin normaalipalvelujen ja aluepalvelujen tulee palvella myös maahanmuuttaja-asiakkaita yhdenvertaisuuslain hengen mukaisesti. Kotoutusohjelman liitemateriaalissa on kuvattu eri palveluita ja vastuunjako seikkaperäisemmin. Tätä liitemateriaalia päivitetään tarpeen mukaan.

Kuopion kaupunki vastaanottaa kiintiöpakolaisia ja turvapaikkamenettelyn kautta oleskeluluvan saaneita Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Kuopio on linjannut, että vastaanotettavien kiintiöpakolaisten vuosittainen enimmäismäärä on 65 henkilöä. Vuonna 2016 turvapaikkamenettelyn kautta oleskeluluvan saaneita vastaanotetaan 50 henkilöä.

7 Kehittämiskohteita 2016-

Seuraavassa on koottu kehittämisteemoja kotoutumisen eri osa-alueiden mukaan.

Kunnan yleiset palvelut maahanmuuttajille

- Asiakkaat ohjataan peruspalveluihin –käytäntö saadaan toimimaan
- Maahanmuuttotyön koordinaation kehittäminen

Alkuvaiheen opastus ja neuvonta

- Sovitaan yhteistyöstä ja työnjaosta järjestöjen ja yhteisöjen kanssa
- Kartoitetaan maahanmuuttajien käytävissä olevat vapaaehtoiset palvelut ja yhteisöt ja tieto niistä on helposti löydettävissä
- Monikulttuuristen tapahtumien koordinoitu kehittäminen, järjestöyhteistyön kehittäminen, mm. ystävyysseurat yhdessä kansalaisopiston ja kulttuurisuunnittelun kanssa
- Selvitetään asiointitulkkauksen kehittämistarpeet, järjestämismallit, hankinta, koulutusasiat

Työelämän polku

- Riittävän pitkät selkokieliset yrittäjäkurssit maahanmuuttajille, osuuskuntayrittäjyys, puolisoiden työllistymisen tukeminen, nivelvaiheesta huolehtiminen työelämään siirtäessä
- Kaupungin monikulttuuristen harjoittelijoiden ja työntekijöiden vastaanottovalmiudet

Riittävä suomen kielen opetus

- Erilaisten maahanmuuttajaryhmien tarpeisiin vastaavan joustavan suomen kielen opetustarjonnan kehittäminen, ylläpito ja tiedottamisesta huolehtiminen
- Tieto kaikille avoimesta suomen kielen koulutuksesta tulisi olla helposti löydettävissä

Asumispalvelut

- Yhteistyön kehittäminen asuntoyhtiöiden kanssa mm. tiedotuksessa, tietoa asuinmahdollisuuksista mahdollisimman helposti löydettäväksi verkkosivuille.

16.11.2016

Julkinen

Osallisuusasiat ja kunnan kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot

- Maahanmuuttajia kutsutaan asukasfoorumeihin, joita kootaan tarpeen mukaan. Vertaisohjaussivuston kokoaminen. Maahanmuuttajien erityistarpeiden huomioiminen erilaista ryhmätoimintaa järjestettäessä
- Ryhmien osallisuuden kehittäminen, vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen järjestöjen kautta sekä ohjaamalla ryhmiin myös maahanmuuttajia
- Selvitys maahanmuuttajaneuvoston perustamismahdollisuuksista

Hyvät etniset suhteet ja kulttuurien välinen vuoropuhelu

- Yleinen suvaitsevaisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen.

Työyhteisöjen osaamisen vahvistaminen

- Henkilöstön ajantasaisista valmiuksista huolehtiminen järjestämällä räätälöityä koulutusta (Kuopion maahanmuuttajaväestöstä, palveluperiaatteista, muista palvelujen tarjoajista, tulkin käytöstä ja kulttuurien erityispiirteistä)

Lapset ja nuoret

- Valmistavan perusopetuksen ja lähikoulujen yhteistyön kehittäminen. Varautuminen lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jaksoon
- Kaksikielisen opetuksen ja maahanmuuttajaopetuksen kehittäminen
- Kotikielen opetuksen suunnittelu varhaiskasvatuksen näkökulmasta
- Nivelvaiheiden kehittäminen eli siirtymiset esiopetuksesta perusopetukseen ja edelleen toiselle asteelle
- Maahanmuuttajanuorille suunnatun nuorisotyön kehittäminen

Työvoiman ulkopuolella olevat ryhmät

- Työelämän ulkopuolelle salpautuneiden kuten akateemisten, heikosti suomea hallitsevien työnhakijoiden kysymys

Pakolaisten vastaanottotoiminta

- Palvelujen tuotekuvaus ja resurssien tarkastelu. Pakolaistyön ja aluepalvelujen yhteistyön tarkastelu. Haasteena on aluepalvelujen vastaanottovalmiuksien vahvistaminen
- Ikääntyvien pakolaistaustaisten maahanmuuttajien huomioiminen kunnan peruspalveluissa, mm. terveyspalvelujen kehittämisessä
- Ylikunnallinen yhteistyö pakolaisten vastaanottopalvelujen kehittämisessä

16.11.2016

Julkinen

Liitteet

- 1) Laki kotoutumisen edistämisestä, otteita keskeisistä kohdista
- 2) Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelman tiivistelmä
- 3) Kotoutumislain mukaisten tehtävien vastuunjako Kuopion kaupungissa
- 4) Kuopion keskeisimpiä kotoutumiskoulutuksen prosesseja
- 5) Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus
- 6) Maahanmuuttajatoimijoita Kuopiossa
- 7) Tarpeenmukainen kotoutumispalveluiden järjestäminen
- 8) Kotoutuminen Kuopioon - toimenpideohjelmaan kytkeytyvät työryhmät ja foorumit
- 9) Maahanmuuttajien erityispalvelut Kuopiossa

16.11.2016

Julkinen

Liite 1:

Laki kotoutumisen edistämisestä, otteita keskeisistä kohdista

30 § Kunnan tehtävät

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitettujen toimenpiteiden ja palvelujen järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittämisestä kotouttamisessa.

Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

31 § Monialainen yhteistyö paikallistasolla

Paikallisten viranomaisten on kehitettävä kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, työ- ja elinkeinotoimisto ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

Kunta tai useampi kunta yhdessä voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten paikallistason neuvottelukunnan.

Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto vastaavat yhdessä kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä, niihin ohjaamisesta sekä niiden seurannasta. Ne voivat lisäksi laatia paikallisia tai seudullisia yhteistyösopimuksia toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä alueellaan.

32 § Kunnan kotouttamisohjelma

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kotouttamisohjelma, joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja jota tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ohjelma otetaan huomioon kuntalain (365/1995) 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan. Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat tarvittavassa laajuudessa osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja sen toimeenpanon seurantaan.

33 § Kunnan kotouttamisohjelman sisältö

Kunnan kotouttamisohjelma voi sisältää:

- 1) selvityksen siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan;
- 2) suunnitelman siitä, miten kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevista toimenpiteistä;
- 3) tiedon kotouttamisen yhteensovittamisesta vastaavasta kunnan viranomaisesta sekä eri toimenpiteistä vastaavista tahoista;
- 4) suunnitelman lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- 5) suunnitelman työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä;
- 6) monivuotisen suunnitelman 2 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä;
- 7) suunnitelman hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä;
- 8) suunnitelman kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

16.11.2016

Julkinen

7 § Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Maahanmuuttajalle annetaan tietoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan suomalaisessa työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi maahanmuuttajalle annetaan tietoa palvelujärjestelmästä ja tämän luvun mukaisista kotoutumista edistävästä toimenpiteistä.

Perustietoaineisto annetaan kaikille Suomeen muuttaville oleskelulupapäätöksen tiedoksiannon, oleskeluoikeuden rekisteröinnin, oleskelukortin myöntämisen tai kotikunta- ja väestötietojen rekisteröinnin yhteydessä.

Kukin tätä lakia soveltava viranomainen vastaa osaltaan perustietoaineiston sisällön tuottamisesta ja ajan tasalla pitämisestä. Sisäasiainministeriö vastaa perustietoaineiston yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta.

8 § Ohjaus ja neuvonta

Kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston sekä muiden viranomaisten on annettava maahanmuuttajalle asianmukaista ohjausta ja neuvontaa kotoutumista edistävästä toimenpiteistä ja palveluista sekä työelämästä.

9 § Alkukartoitus

Alkukartoituksessa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tätä tarkoitusta varten tarvittavassa laajuudessa maahanmuuttajan aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito sekä tarvittaessa muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat.

Alkukartoituksesta ja sen järjestämisestä säädetään tarvittaessa tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

10 § Alkukartoituksen järjestäminen

Työ- ja elinkeinotoimisto käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka on työtön ja rekisteröity työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa (1295/2002) säädetyllä tavalla. Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoitus käynnistetään kahden kuukauden kuluessa asiakkuuden alkamisesta tai alkukartoitusta koskevasta pyynnöstä.

Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta, joka on järjestänyt alkukartoituksen, ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muun viranomaisen tai palvelujen järjestäjän palveluita. Ohjaamisessa on tehtävä yhteistyötä palvelujen järjestäjän kanssa.

Alkukartoituksen perusteella työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja 11 §:ssä tarkoitettua kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumiskoulutusta, omaehtoista opiskelua tai muita tässä luvussa tarkoitettuja toimenpiteitä kotoutumisensa tueksi.

16.11.2016

Julkinen

Liite 2:

Ensimmäinen yhdenvertaisuussuunnitelma on tehty 2008 ja sitä on tarkennettu 2010 jolloin asiakirjaan yhdistettiin mm. henkilöstöpolitiikan tasa-arvo. Suunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään vuoden 2016 aikana.

Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelma 2008, tiivistelmä

Kuopion kaupunginjohtaja asetti helmikuussa 2008 työryhmän valmistelemaan Kuopion kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman marraskuun 2008 loppuun mennessä.

Taustaa

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Viranomaisten tulee erityisesti muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista. Etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi viranomaisten tulee laatia suunnitelma (yhdenvertaisuussuunnitelma) siinä laajuudessa kuin kunkin viranomaisen toiminnan luonne sitä vaatii (laki 9.11.2007/978).

Suunnitelman keskeinen sisältö

Kuopion kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma edellyttää, että työyhteisöissä pohditaan yhdenvertaisuuden toteutumista sekä kehittämisehdotuksia omalla toimialalla ja laatutyössä. Yhdenvertaisuutta on käsiteltävä työpaikkakokouksissa ja työyhteisöjen tilaisuuksissa.

Erityisryhmien tarpeet tulee tunnistaa ja huomioida. Kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelma on pohja toimialojen tarkennetuille yhdenvertaisuussuunnitelmille ja muulle toiminnan suunnittelulle.

Yhdenvertaisuus haastaa nk. normitarkastelun, ja se tavoittelee hyvää kohtaamista asiakaspalvelutilanteissa ja dialogisen vuorovaikutuksen sisällyttämistä asiakastyöhön.

Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelman keskeiset vaatimukset ovat

- Yhdenvertaisuus tulee huomioida henkilöstöpolitiikassa
- Yhdenvertaisuus tulee sisällyttää toimialojen ja työyhteisöjen osaamisvaatimuksiin
- Yhdenvertaisuutta tulee käsitellä täydennyskoulutuksessa
- Yhdenvertaisuus tulee huomioida viestinnässä ja yhteydenpidossa asiakkaisiin
- Palveluneuvonnan ja – ohjauksen näkökulma tulee sisällyttää perustehtäviin.

Vastuut ja seuranta

Keskitetty seurannan tekovastuu sisältyy henkilöstön kehittämispäällikön tehtäviin. Toimialat täsmentävät yhdenvertaisuussuunnitelmaa oman toiminnan suunnittelussaan ja laatutyössään osana hyvän toiminnan käsikirjaa. Yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan vuosittain pitämällä yhteyttä eri asiakasryhmiä edustaviin tahoihin. Toteutumisen tilanne raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään valtuustokausittain.

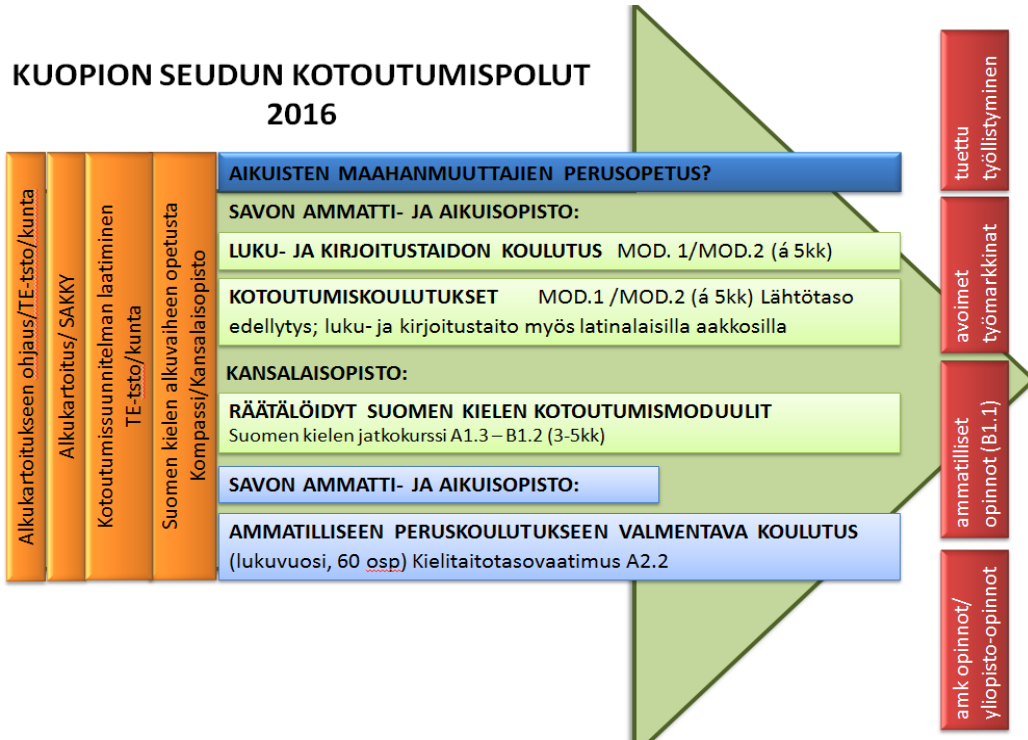
16.11.2016

Julkinen

Liite 3: Kotoutuslain mukaisten tehtävien vastuunjako Kuopion kaupungissa. Taulukkoon on kuvattu 2016 tilanne jossa kokonaiskoordinaatiovastuu on perusturvan ja terveyden palvelualueella. Koordinaatiotyötä ja ao. valmisteluja johtava asiakkuusjohtaja on perusturvajohtaja. Kuopion kaupungissa meneillään olevan uudistustyön myötä taulukkoa päivitetään.

Kotoutuslain mukainen tehtävä	Vastuu Kuopion kaupungin organisaatiossa ja rajapintoja
Maahanmuuttajien alkuvaiheen opastus ja neuvonta (linkitys myös alueelliseen kotoutumiskoulutukseen)	Markkinointijohtaja ja asiakaspäällikkö <i>Rajapintoja: Viranomaiset, Puijolan Kompassi ym.</i>
Maahanmuuttajalasten polku Kuopion kaupungissa perheiden näkökulma huomioiden	Kasvun ja oppimisen tuen johtaja ja perusopetusjohtaja , Opetusjohtaja, perusopetuspäällikkö Varhaiskasvatusjohtaja <i>Rajapintoja: Järjestöt kuten MLL, kirkot, oppilaitokset, elinkeinoelämä ym.</i>
Maahanmuuttajanuorten polku Kuopion kaupungissa	Kasvun ja oppimisen tuen johtaja ja perusopetusjohtaja Opetusjohtaja, Perusopetuspäällikkö, Lukiotoimenpäällikkö, Nuorisopäällikkö <i>Rajapintoja: Oppilaitokset, harrastusseurat, elinkeinoelämän organisaatiot, TE-toimisto ym.</i>
Aikuisten maahanmuuttajien työelämän polku Kuopiossa	Perusturvajohtaja , työllistymispalvelujen päällikkö, työllistymisessä tukea tarvitsevien palvelut Opetusjohtaja, lukiotoimenpäällikkö , aikuislukio, aikuisten perusopetus Elinkeinojohtaja , osaavan työvoiman saatavuus, elinkeinoelämän tarpeet Hyvinvoinnin edistämisen johtaja, kansalaisopisto , aikuisten suomen kielen opetus Kaupunkiympäristön asuntotoimenjohtaja , asuminen <i>Ulkoisia rajapintoja: Oppilaitokset, asuntoyhtiöt, elinkeinoelämän organisaatiot, ELY, TE-toimisto, työnantajat, Kompassi, järjestöt ja seur</i>
Maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen	Hyvinvoinnin edistämisen johtaja <i>Rajapintoja: Setlementti Puijola: asukastupatoiminta, Kompassi, Tyttöjen talo, järjestöt, seur</i>
Pakolaisten ja paluumuuttajien polku Kuopiossa Ylikunnallinen yhteistyö pakolaisten vastaanottopalvelujen kehittämisessä	Perusturvajohtaja , palvelupäällikkö, palveluesimies Terveysjohtaja, kuntoutusjohtaja <i>Rajapintoja: Oppilaitokset, TE-toimisto, Puijolan Kompassi, KYS, järjestöt, seur</i>
Työyhteisöjen ja henkilöstön osaaminen	Henkilöstökoulutuksesta vastaava <i>Rajapintoja: Kouluttajaorganisaatiot, oppilaitokset ym.</i>
Ylikunnallinen palvelujen kehittäminen	Kaupunginjohtajan johtoryhmä, ao. asiakkuusjohtajat <i>Rajapintoja: naapurikunnat ja kaupungit, ELY</i>
Maahanmuuttajapalvelujen kaupunkitasoinen johtaminen ja seuranta sekä työryhmät	Palvelualuejohtaja ja perusturvajohtaja Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmä Linkitys myös kh:n asettamaan kansainvälisyystyöryhmään. <i>Rajapintoja: muut viranomaistoimijat, elinkeinoelämän organisaatiot, järjestöt ym.</i>

Liite 4: Kuopion keskeisimpiä kotoutumiskoulutuksen prosesseja

Kuopion kotoutumisen polut

Peruspolku on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on perusopiskeluvalmiudet, toiminnallinen luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin ja aikaisempaa kokemusta vähintään yhden vieraan kielen opiskelusta, tavoitteena on työllistyminen tai ammatillinen koulutus.

Nopeasti etenevien polku on tarkoitettu kielenopiskeluun totuneille opiskelijoille, joiden luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin on sujuvaa, joilla on erinomaiset opiskelutaidot ja valmiudet itsenäiseen ja omatoimiseen opiskeluun sekä korkeakoulutus tai kokemusta akateemisesta opiskelusta, tavoitteena työllistyminen akateemiseen ammattiin tai oman alan täydennyskoulutus. Tämän polun puitteissa toteutetaan myös työelämäpainotteinen moduuli 1.

Hitaasti etenevien polku on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on puutteita opiskeluvalmiuksissa tai oppimiseen hitauteen, kuten elämäntilanteeseen vaikuttavia tekijöitä, luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin on tyydyttävä tai harjaantumaton, tavoitteena on työllistyminen tai ammatillinen koulutus.

16.11.2016

Julkinen

Liite 5: Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty ulkomaalaislain (301/2004) 161 pykälässä tarkoitettu oleskelukortti.

Vieraskielisellä tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Koulutuksessa opiskellaan suomen kieltä ja muita peruskoulun oppiaineita. Perusopetuksen oppimäärän saavuttamiseksi täytyy suorittaa vähintään 44 kurssia. Koulutus tähtää yhdenvertaisen jatko-opintokelpoisuuden saamiseen sekä suomalaisen yhteiskunnan aktiiviseen jäsenyyteen.

Keskeisimmät aikuisten perusopetusta ja valmistavaa opetusta tarvitsevat ryhmät ovat:

- perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tulleet nuoret, jotka eivät ole ehtineet saada perusopetuksen päättötodistusta valmiiksi oppivelvollisuusikäisinä tai joiden valmiudet ovat jääneet heikoiksi perusopetuksen aikana
- 17–25 -vuotiaat maahanmuuttajataustaiset, jotka eivät voi osallistua oppivelvollisuusikäisille järjestettävään opetukseen ikänsä takia, mutta tarvitsevat perusopetuksen päättötodistusta ja opiskeluvalmiuksia jatkaakseen opintoja toiselle asteella
- muut maahanmuuttajataustaiset aikuiset, jotka heikon peruskoulutuksensa takia tarvitsevat erityisesti perusopetuksen alkuvaiheessa annettavia taitoja, kuten luku- ja kirjoitustaitoa sekä matemaattisia valmiuksia tai jotka tarvitsevat päättötodistusta päästäkseen jatko-opintoihin

Koulutukseen pääsy edellyttää voimassa olevaa oleskelulupaa.

Kuopion kaupungilla on aikuisten perusopetuksen järjestämislupa. Koulutukset toteutetaan yhteistyössä Savon ammatti- ja aikuisopiston kanssa siten, että Savon ammatti- ja aikuisopisto vastaa valmistavan opetuksen toteuttamisesta ostopalveluna ja Kuopion aikuislukio perusopetuksen toteuttamisesta.

Näiden syksyllä 2016 alkavien koulutusten lisäksi selvitetään tarvetta aikuisille maahanmuuttajille suunnattuun aikuisten perusopetuksen alkuvaiheen opetukseen. Opetuksen kohderyhmänä olisivat jonkin verran suomea osaavat

(A.1.3) maahanmuuttajat, jotka tarvitsevat perusopetusta laajemmin kuin aikuisten perusopetuksen 44 kurssia.

16.11.2016

Julkinen

Liite 6: Maahanmuuttajatoimijoita Kuopiossa. Palveluissa on vuosittain muutoksia. Ajantasaiset tiedot löytyvät palvelujen tuottajien verkkosivuilta.

Organisaatio	Tuotteet ja palvelut
Perusturva Maahanmuuttajapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kotoutumistuki, kotosuunnitelmat, perusturvapalvelut pakolaisille ja paluumuuttajille ▪ uuden kotolain mukainen alkukartoitus muille kuin te-toimiston asiakkaille
Savon ammatti- ja aikuisopisto (Sakky)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kotoutumiskoulutukset ▪ ammatillisiin opintoihin valmentava koulutus ▪ erityisopetus ▪ luku- ja kirjoitustaidon opetus ▪ ammatillinen koulutus + eri aloille ohjaavat koulutukset ▪ yksilölliset osaamiskartoitukset
Kansalaisopisto	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kotoutumiskoulutuksena toteutettavat räätälöidyt suomen kielen moduulit, omaehtoiset suomen kielen iltakurssit (valtionosuuskurssit) sekä hanketoiminta. ▪ Kaikki opiston kurssit tukevat maahanmuuttajien kotoutumista ja yhteistyön rakentamista heidän ja kantaväestön välillä. ▪ Kohtaamistoimintaa ▪ Opintoneuvontaa, uraohjausta
Kuopion TE-toimisto	<ul style="list-style-type: none"> ▪ työnvälitys ▪ kotoutumissuunnitelma ▪ työvoimakoulutus ▪ työharjoittelu ▪ työelämävalmennus ▪ palkkatuki ▪ ammatinvalinta - ja urasuunnittelu ▪ koulutus- ja ammatitietopalvelu
Kuopion Setlementti Puijola ry:n monikulttuurikeskus Kompassi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ohjaus- ja neuvontapalvelut, tiedotus ja kontaktit maahanmuuttajiin ja heidän ryhmiinsä ▪ Maahanmuuttajien työelämäosallisuuden vahvistaminen ja työhönvalmennus ▪ Tilapalvelut monikulttuuristen ryhmien kokoontumisille ▪ Eritasoiset non-stop suomen kielen kurssit; lukutaidottomista edistyneempien ryhmiin ▪ Monikulttuurisuus- ja kehityskasvatuskoulutus ▪ Vapaa-ajan- ja vertaisryhmätoiminta ▪ Vapaaehtoistyön koulutus, tuki ja ohjaus
Kuopion kaupungin asiakaspalvelu ja muuttajapalvelu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Muuttajaneuvojan palvelut Kuopiossa. Tiedot palvelujen yhteyshenkilöistä sekä ohjaus ja neuvonta kaupungin tarjoamiin palveluihin. ▪ postitukset muuttajille, vieraskieliset verkkosivut ja kaupungin esitteet ▪ kaupungin tilaisuudet muuttajille ja ulkomaisille opiskelijoille
Kuopion kaupunki <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kasvun ja oppimisen palvelualue ▪ Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ perusopetus ja lukio/ kaikki koulut sekä erityisesti Kalevalan koulu (nykyinen nimi) maahanmuuttajille, kaksikielinen perusopetus Rajalan ja Hatsalan koulut; IB-lukio (Lyseon lukio) ▪ päiväkodit (ml. saksalainen ja englantilainen) ▪ vapaa-ajan palvelut, liikunta ja nuorisotyö ▪ kulttuuripalvelut, kirjastot jne.
Kuopion kaupunki/ Terveystieteiden palvelualue pakolaisterveydenhoitaja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pakolaisten maahantulotarkastukset ▪ terveydenhuollon järjestäminen, yhteyshenkilö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä ▪ tarvittaessa kotosuunnitelmiin osallistuminen, hoitokokoukset ▪ henkilökohtaiset vastaanotot erityistapauksissa, synnytyksissä tukihenkilönä, saattohoito
Kela	<ul style="list-style-type: none"> ▪ huolehtii siitä, että maahan muuttavat henkilöt tulevat vakuutetuksi Suomen sosiaaliturvaan heti, kun se on mahdollista ▪ Apu asioinnissa ja asioiden hoitamisessa, Kela-asioiden hoitamiseen liittyvien toimintatapojen, vastuiden ja oikeuksien selvittäminen.
Maistraatti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ulkomaalaisen rekisteröinti/henkilötunnuksen antaminen ▪ henkilö- ja kotipaikkatietojen ylläpitäminen ▪ asiakirjojen laillistamiset ja muut julkisen notaarin tehtävät ▪ avioliittoasiat
Poliisi Maahanmuuttotoimisto	Suomessa oleskeluun liittyvät lupa-asiat, kansalaisuusasiat
Ulkomaalaispoliisi	Maasta poistamisjärjestelyt, ulkomaalaislakiin perustuva tutkinta

16.11.2016

Julkinen

Evangelisluterilainen seurakunta-yhtymä	<ul style="list-style-type: none"> Jumalanpalvelukset, retket, leirit ja piirit. Kristinopin opetus, esim. rippikoulu. Sielunhoito. Taloudellinen avustaminen.
Ortodoksinen seurakunta	<ul style="list-style-type: none"> Jumalanpalvelukset sekä lisäksi lapsi- ja nuorisokuoro, kirkkokuoro, katekeettakerho, lapsi- ja nuorisokerho
Muut uskonnolliset yhteisöt	
SPR monikulttuurinen ystävöiminta /	<ul style="list-style-type: none"> ystävöiminta ja sen kautta suomalaisuuteen perehdyttäminen ja kotoutumisen tukeminen
Itä-Suomen yliopisto, Kuopio Opiskelijoiden ohjaus	<ul style="list-style-type: none"> Tuki opiskelija-asunnon hankinnassa (yhteistyö Kuopaksen kanssa) Tuki ja neuvonta liittyen viisumiin ja oleskelulupaan Tuki, neuvonta ja ohjaus liittyen opiskelijan saapumiseen ja opiskeluun kampuksellamme sekä yleensä oleskeluun Kuopiossa
Savonia AMK, Opiskelijoiden ohjaus, KISA ry	<ul style="list-style-type: none"> Ulkomaalaisten vaihto- ja tutkinto-opiskelijoiden asiat
Kesäyliopisto	<ul style="list-style-type: none"> suomen kielen kurssit ulkomaalaisille opinto-ohjaus
Kriisikeskus	<ul style="list-style-type: none"> Kriisikeskuksen palvelut myös maahanmuuttajataustaisille asiakkaille tarvittaessa
KYS	<ul style="list-style-type: none"> somaattiset ja psyykkiset erikoissairaanhoidon palvelut, mitkä jakaantuvat konservatiivisiin, operatiivisiin, diagnostisiin ja psykiatrisiin palveluihin
Suomi-Venäjä-seura	<ul style="list-style-type: none"> Toimittaa ja julkaisee venäläisille maahanmuuttajille suunnattua kaksikielistä Mosaiikki-lehteä Järjestää erilaisia Venäjään liittyviä kulttuuritapahtumia, (elokuvailtoja, elokuvafestivaaleja, konserteja, kirjallisuustapahtumia, juhlia, reissuja, foorumeja, seminaareja, luentoja ja koulutusta).

16.11.2016

Julkinen

Liite 7: Tarpeenmukainen kotoutumispalveluiden järjestäminen

TARPEENMUKAINEN KOTOUTTUMISPALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN

Kuopioon kotoutunut omatoiminen kuntalainen

	Itsenäisesti kotoutuvat n. 2100 hlöä	Tukea tarvitsevat n. 500 hlöä	Runsaasti tukea tarvitsevat n. 100 hlöä
Kumppanit	Maistraatti, Kela, poliisi, s.r.k:t, järjestöt, oppilaitokset, yo ym. Antavat tukea, neuvovat arjen asioissa, antavat suomenkielen opetusta, kulttuuriin perehdyttämisen, asunnon hankinta		Työelämään valmentaminen, työllistymisen tukeminen jne.
Kaupungin palvelut	Kasvun ja oppimisen palvelut mm. neuvola, päiväkotit, perusopetus ja lukio Hyvinvoinnin edistämisen palvelut mm. kirjasto, liikunta, kansalaisopisto	Elinvoimapaalvelut mm. muuttajapalvelut, yrityspalvelut Konsernipalvelut mm. kansainvälistymisen tuki, henkilöstökoulutus	Pete palvelut mm. kotipalvelu, lastensuojelu työllistymisentuki, työhön kuntouttaminen
Päätöksenteko, seuranta ja arviointi		Kaupunginvaltuusto hyväksyy KOTO-ohjelman valtuustokausittain	Hyvinvointiryhmä seuraa ja raportoi KJ jorylle, arvioi toimintaa ja tekee esityksiä KJ jory seuraa kotoutumistoimintaa, tekee päätökset hyvinvointiryhmän esityksestä

16.11.2016

Julkinen

Liite 8: Kotoutuminen Kuopioon - toimenpideohjelmaan kytkeytyvät työryhmät ja foorumit

Kuopion kotoutumispalveluja edistävät ja kehittävät työryhmät	
Yhteensovittamisesta vastaava viranomainen	Kaupungin hyvinvointiryhmä ja sen valmisteleva ryhmä. Vastaava palvelualuejohtaja on perusturvan ja terveydenhuollon palvelualuejohtaja. Vastaava asiakkuusjohtaja on perusturvajohtaja. Raportointi hyvinvointiryhmälle 1 – 2 kertaa vuodessa.
Kaupunkitasoisten seurantatietojen ko-koamisvastuu	Laajennettu maahanmuuttoasioiden foorumi on perusturvajohtajan vetämä työryhmä, johon asiakkuusjohtajat tai heidän osoittamansa edustajat osallistuvat alueellisten yhteistyökumppaneiden kanssa ja valmistelevat asiat hyvinvointiryhmälle.
Toimintaympäristön muutosten seuranta	Asiantuntijaryhmät <ul style="list-style-type: none"> • Kuopion maahanmuuttajatyön laaja verkosto • Kuopion aikuisten kotokoulutuksen työryhmät • Maahanmuuttajaoppilaiden perusopetuksen työryhmä • Varhaiskasvatuksen interkulttuurinen ryhmä • Nuorisoverkosto käsittelee myös maahanmuuttajanuorten asioita • Kirjaston monikulttuurisuusryhmä • Perusturvajohtaja vastaa vuosittaisista sidosryhmäneuvotteluista • Akuutin pakolaiskriisin kysymyksiin vastaava maakunnallinen työryhmä (2015-)
Yleinen kansainvälisyyskehitys Kansainvälinen toimintaympäristö, ulkomaalaispalvelujen tilanne, Eurooppa-, Venäjä- ja Kiina-yhteistyön asiat sekä ajankohtaiset teemat.	Kansainvälisyystyöryhmä seuraa ohjausryhmänä Kuopion kansainvälisyysohjelman tavoitteiden toteuttamista.

16.11.2016

Julkinen

Liite 9: Maahanmuuttajien erityispalvelut Kuopiossa

- pakolaisten ja paluumuuttajien lakisääteiset, määräaikaisten kotoutumispalvelut perusturvan maahanmuuttopalveluissa (kolme sosiaalityöntekijää, kaksi perhetyöntekijää, toimistos sihteeri)
- pakolaisten ja paluumuuttajien terveyspalvelut (terveydenhoitaja)
- maahanmuuttajalasten perusopetukseen valmistava jakso keskitetysti Kalevalan koululla (nykyinen nimi)
- mahdollisuus hakeutua kaksikieliselle koulupolulle englanninkielellä päiväkodista Rajalan alakoulun ja Hatsalan yläkoulun kautta IB-lukioon sekä edelleen korkealle asteelle vieraskielisiin tutkinto-ohjelmiin
- maahanmuuttajien palveluneuvonta kaupungin palveluihin Kuopio Infossa asiakaspalveluyksikössä
- niiden maahanmuuttajien, jotka eivät ole TE-toimiston asiakkaita, lakisääteinen alkukartoituspalvelu on järjestetty perusturvan maahanmuuttopalveluihin
- suomen kielen opetusta aikuisille maahanmuuttajille eri oppilaitoksissa

Lähteet

Kuopion kaupunki: Kuopion strategia 2020

Kuopion kaupunki: Kuopion yhdenvertaisuussuunnitelma (2008 ja 2010)

Kuopion kaupunki: Kotouttamisohjelma (2000)

Itä-Suomen Ely-keskukset: Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017 (2012)

Pohjois-Savon Ely-keskus: Tilastot vieraskielisistä työnhakijoista (2011)

Laki kotoutumisen edistämisestä, annettu 2010 ja tuli voimaan 2011.

Kuopion kaupungin asiantuntijatyöryhmien sekä erityisesti maahanmuuttoasioita käsittelevien työryhmien aineistot sekä lukuisat muut asiantuntijat kuten Kuopion settlementti Puijolan Monikulttuurikeskus Kompassi

Kuopion kaupunki: Väestötilastot, konsernipalvelu, talous- ja strategiapalvelun tietopalvelu